

СПІЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИЦЬКИЙ ОРГАН
репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок
на національному рівні
(СПО об'єднань профспілок)

м. Київ, майдан Незалежності, 2.
Адреса для листування: вул. Шота Руставелі, 39-41, м. Київ, 01601.
Тел. (044) 289-09-93, факс. (044) 289-55-80, E-mail: spop@fpsu.org.ua

01.12.2017 № 01-13/943-СПО

Державна служба України
з надзвичайних ситуацій

Г | **Про результати розгляду**
проекту наказу

СПО об'єднань профспілок розглянув проект наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планової (позапланової) перевірки щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів», надісланого листом від 20.11.2017 № 02-16407/263, і повідомляє, що в цілому погоджує проект акту з наступними зауваженнями.

Пожежна безпека відноситься до сфери охорони праці. Відповідно до статті 38 Закону України «Про охорону праці» серед органів державного нагляду за охороною праці визначено, зокрема і центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки, тобто ДСНС. Тому державний нагляд у сфері пожежної безпеки має здійснюватися відповідно до Конвенції МОП № 81 про інспекцію праці у промисловості й торгівлі, яка ратифікована Законом України від 8 вересня 2004 року № 1985-IV, та Конвенції МОП № 129 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві, яка ратифікована Законом України від 8 вересня 2004 року № 1986-IV та № 129.

Зауваження і пропозиції до проекту акту

Норми статей 38 та 39 Закону України «Про охорону праці» та норми вищезазначених Конвенцій не відображено і не знаходять належного прямого застосування у проекті акту, як джерела міжнародного права, зокрема:

1. У преамбулі проекту акта відсутнє посилання на норми міжнародного права щодо здійснення державного нагляду у сфері пожежної безпеки та цивільного захисту.

Чинні міжнародні договори України, зокрема Конвенції МОП, підлягають сумлінному дотриманню Україною відповідно до норм міжнародного права, про що зазначено у статті 15 Закону України «Про міжнародні договори». Статтею 3 Закону України «Про міжнародні договори України» та статтею 3 Закону України «Про охорону праці» чітко визначено:

«Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про охорону праці, застосовуються норми міжнародного договору».

Враховуючи зазначене, норми національного законодавства, зокрема Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» можуть бути застосовані тільки в тій частині, що не суперечать, нормам міжнародного права, зокрема Конвенціям МОП № 81 та № 129, а також спеціального Закону України «Про охорону праці», зокрема статтям 3, 38 та 39.

Пропозиція: У преамбулі проекту акта додати посилання на статті 38 та 39 Закону України «Про охорону праці», Конвенції Міжнародної організації праці № 81 1947 № 129.

2. Стосовно розділу «Вичерпний перелік питань проведення перевірки».

Перелік питань для перевірки не може бути вичерпним. Порушуються норми підпункту с) пункту 1 статті 12 Конвенції № 81. Інспектори мають право здійснювати будь-який огляд, перевірку чи розслідування, які вони можуть вважати необхідними для того, щоб переконатися у тому, що правові норми суворо дотримуються.

Пропозиція: Викласти назву відповідного розділу у такій редакції: «Базовий перелік питань проведення перевірки (не є вичерпним)».

3. У пункті 1 розділу «Перелік питань щодо здійснення контролю за діями (бездіяльністю) посадових осіб, органу державного нагляду (контролю) (далі – Перелік питань) стосовно письмового попередження суб'єкта господарювання не менш ніж за 10 календарних днів до початку планової перевірки.

Порушуються норми підпункту а) та б) пункту 1 статті 12 Конвенції №81, згідно яких інспектори мають право:

а) безперешкодно, без попереднього повідомлення і в будь-яку годину доби проходити на будь-яке підприємство, яке підлягає інспекції;

б) проходити у денний час до будь-яких приміщень, які вони мають достатні підстави вважати такими, що підлягають інспекції.

Будь-яке попередження про перевірку (за висновками експертів МОП) знижує ефективність державного нагляду, а в більшості випадків зовсім нівелює, створює умови для можливого приховування порушень відповідного законодавства (зокрема, навмисну тимчасову зупинку виробництва, тимчасове виведення працюючих з небезпечної зони, здійснення інших заходів щодо обмеження доступу до перевірки). У разі інспекційного відвідування інспектори повідомляють про свою присутність роботодавцю або його представнику, якщо тільки вони не вважатимуть, що таке повідомлення може завдати шкоди виконанню їхніх обов'язків (пункт 2 статті 12 Конвенції МОП № 81).

Пропозиція: Пункт 1 вилучити з цього Переліку питань.

4. У пункті 5 розділу «Переліку питань» вилучити словосполучення «лише ті питання, які стали підставою для її проведення», у зв'язку з тим,

що перелік питань для перевірки не може бути вичерпним. Порушуються норми підпункту с) пункту 1 статті 12 Конвенції №81.

Пропозиція: Викласти пункт 5 у такій редакції: «Під час проведення позапланової перевірки розглядались питання, які стали підставою для проведення перевірки, а також інші питання щодо порушень, виявлених під час перевірки, зокрема що спричиняють загрозу для життя і здоров'я працюючих».

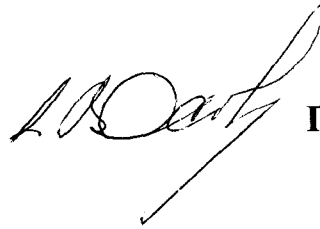
5. Форми «Повідомлення про проведення планової перевірки» суперечить статті 12 Конвенції № 81 (підпункти а) та б) пункту 1).

Пропозиція: Форму «Повідомлення про проведення планової перевірки» вилучити.

Комітет МОП по застосуванню норм Конвенцій та Рекомендацій МОП під час 106-ої Міжнародної конференції праці (червень 2017 року) вже вчетверте закликав Уряд України утриматися від введення будь яких обмежень на проведення відповідних інспекцій і привести свої законодавчі акти у відповідність з Конвенціями МОП №81 та №129.

Забезпечення дотримання міжнародних норм у сфері безпеки і охорони праці, в тому числі пожежної безпеки, для збереження життя та здоров'я працівників є найважливішим обов'язком держави. Порушення норм міжнародного права та їх ігнорування наносить шкоду авторитету Україні, як правовій, демократичній, соціальній державі, створює умови для появи ще більших ризиків виникнення аварій, пожеж, травмування або загибелі людей.

Голова СПО об'єднань профспілок

Г.В. Осовий